

Na podlagi četrtega odstavka 11. člena, petega odstavka 12. člena ter drugega in četrtega odstavka 56. člena Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

PRAVILNIK o monitoringu in nadzoru salmonel pri puranih

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

Ta pravilnik določa obveznosti nosilcev dejavnosti, pogoje za premike in dajanje na trg, uradni nadzor, pogoje za uporabo protimikrobnih sredstev in cepiv, obveznosti laboratorijev, ki opravljajo preiskave nosilcev dejavnosti in preiskave uradnih vzorcev, pravila za vzorčenje nosilcev dejavnosti in pravila uradnega vzorčenja, ukrepe v primeru ugotovitve salmonel in ukrepe v primeru izbruha okužbe z živili pri ljudeh ter zahteve za usposobljenost oseb, ki jemljejo vzorce za izvajanje nacionalnega programa nadzora salmonel v jatah puranov, za izvajanje:

- Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o nadzoru salmonel in drugih opredeljenih povzročiteljev zoonoz, ki se prenašajo z živili (UL L št. 325 z dne 12. 12. 2003, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (ES) št. 596/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek iz člena 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES glede regulativnega postopka s pregledom (UL L št. 188 z dne 18. 7. 2009, str. 14), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2160/2003/ES);
- Uredbe Komisije (ES) št. 1177/2006 z dne 1. avgusta 2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonel pri perutnini (UL L št. 212 z dne 2. 8. 2006, str. 3; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1177/2006/ES);
- Uredbe Komisije (ES) št. 584/2008 z dne 20. junija 2008 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede cilja Skupnosti za zmanjšanje razširjenosti *Salmonelle Enteritidis* in *Salmonelle Typhimurium* pri puranih (UL L št. 162 z dne 21. 6. 2008, str. 3; v nadaljnjem besedilu: Uredba 584/2008/ES).

2. člen (pomen izrazov)

Za potrebe tega pravilnika imajo uporabljeni izrazi naslednji pomen:

1. enodnevni purani so purani, stari manj kot 72 ur, ki še niso bili krmljeni;
2. matična jata puranov so purani, stari 72 ur ali več, ki so namenjeni za proizvodnjo valilnih jajc;
3. jata pitovnih puranov je jata puranov, starih 72 ur ali več, ki se redijo za proizvodnjo mesa;
4. jata je perutnina z enakim zdravstvenim statusom, ki se goji v istih nastanitvenih prostorih ali v isti ogradi in predstavlja eno samo epizootiološko enoto; pri perutnini, ki se goji v zaprtih prostorih, jata zajema živali, ki si delijo isti zračni prostor;
5. vzrejna jata je jata pred nesnostjo;
6. odrasla jata je jata v fazi nesnosti;

7. pozitivna jata je jata, v kateri so bile ugotovljene zadevne salmonеле, oziroma jata, ki je bila zdravljena, in sicer:
 - a) vzrejna matična jata je pozitivna, če so bili ugotovljeni oziroma potrjeni serovari *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium* v vzorcih notranjih podlog škatel, v katerih se purani dostavijo na gospodarstvo, oziroma v truplih enodnevnih puranov, odvzetih pri izvajanju načrta monitoringa in nadzora nosilca dejavnosti, ali v enem oziroma več vzorcih fecesa, odvzetih na gospodarstvu pri izvajanju uradnega vzorčenja;
 - b) odrasla matična jata je pozitivna v primerih iz točke 4.2 Priloge Uredbe 584/2008/ES pri izvajanju uradnega vzorčenja;
 - c) jata pitovnih puranov je pozitivna v primerih iz točke 4.2 Priloge Uredbe 584/2008/ES pri izvajanju načrta monitoringa in nadzora nosilca dejavnosti ali pri izvajanju uradnega vzorčenja;
 - d) matična jata ali jata pitovnih puranov je pozitivna:
 - če so bila uporabljena protimikrobna sredstva v nasprotju z Uredbo 1177/2006/ES,
 - če so pa bile ugotovljene protimikrobne snovi v uradnih vzorcih in uporaba protimikrobnih sredstev v času uradnega vzorčenja ni bila evidentirana v dnevniku veterinarskih posegov,
 - če je na veterinarskem spričevalu potrjeno, da so v jati ugotovljeni serovari *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium*;
8. sumljiva jata je:
 - vzrejna matična jata, pri kateri so bile izolirani serovari *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium* v enem oziroma več vzorcih fecesa, odvzetih na gospodarstvu pri izvajanju načrta monitoringa in nadzora nosilca dejavnosti,
 - odrasla matična jata, pri kateri so bili izolirani serovari *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium* v vzorcih, odvzetih v valilnici, ali v enem ali več vzorcih, odvzetih na gospodarstvu pri izvajanju načrta monitoringa in nadzora nosilca dejavnosti, oziroma v vzorcih, odvzetih pri uradnem vzorčenju v valilnici;
 - matična jata ali jata pitovnih puranov z neznanim zdravstvenim statusom;
9. jata z neznanim zdravstvenim statusom je jata, pri kateri nosilec dejavnosti ne opravlja predpisanih preiskav na prisotnost salmonel v skladu s tem pravilnikom;
10. sumljivo gospodarstvo je gospodarstvo, na katerem je sumljiva jata;
11. valilnica je obrat, kjer se inkubirajo in valijo jajca in dobavljajo enodnevni purani;
12. nosilec dejavnosti je imetnik perutnine, nosilec dejavnosti valilnice in nosilec živilske dejavnosti;
13. identifikacijska številka jate je številka ali oznaka, ki jo nosilec dejavnosti dodeli vsaki posamezni jati tako, da je zagotovljena sledljivost jate v vseh fazah proizvodnje;
14. perutnina so ptice vrste *Meleagris gallopavo domestica*.

3. člen **(načrt monitoringa salmonel pri puranih)**

Odobreni nacionalni program nadzora salmonel iz 6. člena Uredbe 2160/2003/ES je načrt monitoringa salmonel pri puranih kot eden od načrtov monitoringa zoonoz in njihovih povzročiteljev v skladu z zakonom, ki ureja veterinarska merila skladnosti, in se objavi na spletni strani Veterinarske uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VURS).

4. člen **(obveznosti nosilcev dejavnosti)**

- (1) Nosilec dejavnosti mora:
 - imeti izdelan lasten načrt monitoringa in nadzora, ki izpolnjuje pogoje iz tega pravilnika;

- na lastne stroške zagotoviti odvzem in preiskave vzorcev za odkrivanje salmonel v skladu s tem pravilnikom;
- voditi evidenco o odvzemu vzorcev in rezultatih opravljenih preiskav in hraniti kopije obrazcev, ki se izpolnijo ob odvzemu vzorcev, in poročila o rezultatih preiskav;
- na lastne stroške izvesti ukrepe v primeru ugotovitve salmonel v jati;
- voditi evidenco o jatah na gospodarstvu;
- obvestiti območni urad VURS (v nadaljnjem besedilu: OU VURS) o predvidenih vselitvah oziroma izločitvah jat;
- na zahtevo VURS posredovati podatke iz petega, šestega in sedmega odstavka tega člena.

(2) Nosilec dejavnosti mora o ugotovitvi prisotnosti serovarov *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium* obvestiti OU VURS:

- pri matičnih jatah puranov telefonsko, po telefaksu ali po elektronski pošti najpozneje v dveh delovnih dneh po prejemu laboratorijskega poročila;
- pri jatah pitovnih puranov najpozneje ob ante mortem pregledu na gospodarstvu.

(3) V načrtu monitoringa in nadzora mora nosilec dejavnosti za vsako vrsto perutnine opredeliti vsaj:

- plan vzorčenja za vsako posamezno jato, vključno z okvirnimi termini vzorčenja;
- protokol vzorčenja (vrsta vzorca, število vzorcev, tehnika vzorčenja ipd.);
- odgovorno osebo oziroma ime veterinarske organizacije, ki izvaja vzorčenje;
- laboratorij, ki opravlja preiskave vzorcev;
- ukrepe v primeru pozitivne jate oziroma ukrepe v primeru ugotovitve ostalih serovarov salmonel v jati.

(4) Evidenca o odvzemu vzorcev in rezultatih opravljenih preiskav se vodi za vsako jato posebej in mora vsebovati naslednje podatke:

- datum vzorčenja;
- identifikacijsko oznako jate, pri kateri so bili vzorci odvzeti;
- vrsto vzorca;
- starost jate ob vzorčenju;
- rezultat preiskave.

(5) Evidenca o jatah na gospodarstvu mora vsebovati naslednje podatke:

- vrsto jate (matična jata puranov, jata pitovnih puranov);
- oznako oziroma identifikacijo jate;
- oznako hleva ali prostora, v katerem se jata nahaja;
- datum vselitve oziroma izločitve jate in starost živali ob vselitvi oziroma izločitvi;
- število živali ob vselitvi oziroma izločitvi;
- podatke o nosilcu dejavnosti, od koder so živali prišle na gospodarstvo, in podatke o nosilcu dejavnosti, kamor se živali odpremijo z gospodarstva.

(6) Če nosilec dejavnosti ne izloči oziroma vseljuje vseh živali v posamezni jati istočasno, ampak postopoma izloča oziroma vseljuje živali, je treba v evidenci o jatah na gospodarstvu navesti podatke iz prejšnjega odstavka tudi za postopno izločene oziroma vseljene živali.

(7) Nosilec dejavnosti mora pisno ali po elektronski pošti obvestiti OU VURS o:

- vselitvi ali izločitvi matične jate puranov vsaj štiri tedne pred predvideno vselitvijo oziroma osem tednov pred predvideno izločitvijo;
- spremembi predvidenega datuma iz prejšnje alineje vsaj dva tedna pred dejansko vselitvijo ali izločitvijo;
- vselitvi nove jate pitovnih puranov najpozneje v 7 dneh po vselitvi.

- (8) Obvestilo iz prejšnjega odstavka mora vsebovati naslednje podatke:
- osebno ime in naslov oziroma firmo in sedež nosilca dejavnosti;
 - registrsko številko hleva oziroma oznako hleva in naslov gospodarstva, kjer se jata nahaja;
 - vrsto jate (matična jata, jata pitovnih puranov);
 - oznako oziroma identifikacijo jate;
 - predviden ali dejanski datum vselitve oziroma izločitve.

(9) Evidence iz četrtega in petega odstavka tega člena ter poročila o rezultatih preiskav mora nosilec dejavnosti hraniti najmanj dve leti.

5. člen (premiki in dajanje na trg)

(1) Premiki perutnine in valilnih jajc niso dovoljeni, če živali oziroma valilna jajca izvirajo iz sumljivih jat, pozitivnih jat oziroma jat z neznanim zdravstvenim statusom, razen v primerih, ko so premiki dovoljeni s tem pravilnikom.

(2) Pri zakolu puranov, pri katerih je bila v reji ugotovljena prisotnost *Salmonelle Enteritidis* ali *Salmonelle Typhimurium*, uradni veterinar poleg veterinarskega spričevala za žive živali, prepeljane iz gospodarstva v klavnico, izpolni še prilogo k veterinarskemu spričevalu iz Priloge 4, ki je sestavni del tega pravilnika. V rubriko 4 (drugi zadevni podatki) veterinarskega spričevala vpiše, da je izdana priloga k veterinarskemu spričevalu in navede številko priloge.

(3) Jata se ne šteje več za jato z neznanim zdravstvenim statusom, ko nosilec dejavnosti za tako jato predloži uradnemu veterinarju rezultate preiskav v skladu s tem pravilnikom.

6. člen (uradni nadzor)

- (1) Uradni nadzor nad izvajanjem monitoringa in nadzora salmonel obsega:
- uradno vzorčenje;
 - pregled načrta monitoringa in nadzora;
 - pregled izvajanja monitoringa nosilcev dejavnosti;
 - pregled evidenc, ki jih mora voditi nosilec dejavnosti;
 - odreditev predpisanih ukrepov v primeru ugotovitve salmonel;
 - nadzor nad izvedenimi ukrepi.

(2) Preglede iz druge, tretje in četrte alinee ter določene naloge uradnega nadzora iz prve alinee prejšnjega odstavka lahko opravljajo tudi odobreni veterinarji v skladu s predpisi, ki določajo pogoje in postopek prenosa posameznih nalog, ki jih opravljajo odobreni veterinarji.

(3) Naloge uradnega nadzora iz prve alinee prvega odstavka tega člena, ki jih lahko opravljajo tudi odobreni veterinarji, so uradna vzorčenja iz prve in tretje alinee točke 1.(b)(iii) Priloge Uredbe 584/2008/ES.

7. člen (uporaba protimikrobnih sredstev in cepiv)

(1) V primeru uporabe protimikrobnih sredstev zaradi okoliščin iz točke (a) drugega odstavka 2. člena Uredbe 1177/2006/ES mora nosilec dejavnosti zaradi zmanjšanja tveganja za širjenje salmonel zagotoviti izvedbo naslednjih ukrepov za jato, pri kateri so bila uporabljena protimikrobna sredstva:

- prepoved prometa in trgovanja z živalmi in jajci;
- prepoved valjenja jajc;
- po izteku karenčne dobe uporabljenih protimikrobnih sredstev opraviti vzorčenje na gospodarstvu na prisotnost salmonel na način iz točke 2.2. Priloge Uredbe 584/2008/ES.

(2) V vlogi za pridobitev dovoljenja iz točke (c) drugega odstavka 2. člena Uredbe 1177/2006/ES mora nosilec dejavnosti navesti naslednje podatke:

- osebno ime in naslov oziroma firmo in sedež nosilca dejavnosti;
- podatke o jati, pri kateri bi bila uporabljena protimikrobna sredstva (vrsta jate, identifikacijska številka oziroma oznaka jate, naslov gospodarstva in oznaka hleva ali ograde, v kateri se jata nahaja);
- namen oziroma razlog za uporabo protimikrobnih sredstev (klinična slika, rezultati diagnostičnih preiskav, če so bile opravljene ipd.);
- podatke o protimikrobnih sredstvih, ki jih namerava uporabiti (vrsta protimikrobnega sredstva in rezultate testiranja odpornosti, če je bilo testiranje opravljeno).

(3) OU VURS dovoli uporabo protimikrobnih sredstev na podlagi pozitivnega mnenja, ki ga pripravi Nacionalni veterinarski inštitut Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani.

(4) Veterinarska organizacija s koncesijo v skladu z zakonom, ki ureja veterinarstvo (v nadaljnjem besedilu: veterinarska organizacija s koncesijo), lahko začne z uporabo protimikrobnih sredstev zaradi okoliščin iz točke (c) drugega odstavka 2. člena Uredbe 1177/2006/ES brez predhodne pridobitve dovoljenja VURS iz prejšnjega odstavka, če živali zaradi kliničnih znakov bolezni prekomerno trpijo oziroma če bi lahko opustitev zdravljenja povzročila širjenje bolezni živali ali veliko gospodarsko škodo.

(5) Za izvajanje nadzora iz tretjega odstavka 2. člena Uredbe 1177/2006/ES mora veterinarska organizacija s koncesijo, ki je opravila zdravljenje, najpozneje v petih delovnih dneh po zaključeni uporabi protimikrobnih sredstev, v primeru uporabe protimikrobnih sredstev iz prejšnjega odstavka pa najpozneje v dveh delovnih dneh po začetku uporabe protimikrobnih sredstev pisno ali po elektronski pošti na OU VURS poslati pisno poročilo, ki mora vsebovati:

- osebno ime in naslov oziroma firmo in sedež nosilca dejavnosti;
- podatke o jati, pri kateri so bila uporabljena protimikrobna sredstva (vrsta jate, ki je bila zdravljena, identifikacijska številka oziroma oznaka jate, naslov gospodarstva in oznaka hleva ali ograde, v kateri se jata nahaja);
- podatke o uporabi protimikrobnih sredstev (vrsta in količina uporabljenega sredstva, datum začetka in zaključka uporabe protimikrobnih sredstev, datum izteka karenčne dobe) in o rezultatih testiranja odpornosti, če je bilo testiranje opravljeno;
- razloge, zaradi katerih so bila protimikrobna sredstva uporabljena (klinična slika, rezultati diagnostičnih preiskav, če so bile opravljene, odstotek dnevnega pogina ipd.);
- kopijo obrazca za odvzem vzorcev in kopijo laboratorijskega poročila o rezultatih preiskav iz tretje alineje prvega odstavka tega člena.

(6) Nosilec dejavnosti mora za vsako posamezno jato na gospodarstvu voditi evidenco o vakcinaciji ter o vrsti vakcine in starosti živali ob vakcinaciji.

8. člen **(preiskave vzorcev nosilcev dejavnosti)**

(1) Za izvajanje točke (a) prvega odstavka 12. člena Uredbe 2160/2003/ES VURS določi laboratorije, ki sodelujejo v načrtu monitoringa salmonel pri puranih za preiskave vzorcev, ki jih mora zagotoviti nosilec dejavnosti v skladu s tem pravilnikom in jih vpiše na seznam določenih laboratorijev, če ugotovi, da laboratorij izpolnjuje pogoje iz točke (b) prvega odstavka ter tretjega odstavka 12. člena Uredbe 2160/2003/ES in za preiskave uporablja analitično metodo, ki izpolnjuje zahteve iz četrtega odstavka tega člena.

(2) Laboratorij vlogi za določitev laboratorija priloži izpolnjen obrazec LabS, ki je na voljo na spletni strani VURS. Seznam določenih laboratorijev se objavi na spletni strani VURS.

(3) Analitična metoda ki jo laboratorij uporablja za odkrivanje prisotnosti salmonel, mora biti validirana, s čimer laboratorij ugotovi mejo detekcije, občutljivost in specifičnost.

(4) VURS skupaj s strokovnjaki iz nacionalnega referenčnega laboratorija za salmonelo (v nadaljnjem besedilu: NRL) preveri izpolnjevanje pogojev iz točke (a) prvega odstavka 12. člena Uredbe 2160/2003/ES ter ustreznost rezultatov validacije iz prejšnjega odstavka najmanj vsaka tri leta in svoje ugotovitve posreduje laboratoriju. Pregleda ni potrebno opraviti, če je laboratorij akreditiran in to dokazuje z akreditacijsko listino, ki jo izda Slovenska akreditacija ali akreditacijska služba druge države in listino prizna Slovenska akreditacija.

(5) VURS laboratorij izbriše s seznama laboratorijev:

- če ugotovi, da laboratorij za preiskave vzorcev ne uporablja predpisane metode;
- če ugotovi, da ugotovljene nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti v sistemu zagotavljanja kakovosti iz točke (b) prvega odstavka 12. člena Uredbe 2160/2003/ES lahko vplivajo na pravilnost rezultatov preiskav;
- če laboratorij v določenem roku ne odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti, ki ne vplivajo neposredno na pravilnost rezultatov preiskav;
- na zahtevo laboratorija.

9. člen **(preiskave uradnih vzorcev)**

(1) Preiskave uradnih vzorcev se lahko opravijo samo v imenovanih laboratorijih.

(2) Preiskave uradnih vzorcev, odvzetih v sumljivi jati zaradi potrditve okužbe s salmonelo, in vzorcev, odvzetih zaradi izbruha okužbe s hrano pri ljudeh, se opravijo v NRL.

10. člen **(obveznosti laboratorija)**

(1) Ne glede na zahteve iz prvega odstavka točke 3.1 Priloge Uredbe 584/2008/ES mora imenovani laboratorij začeti s preiskavo uradnih vzorcev, odvzetih v sumljivi jati zaradi potrditve okužbe s salmonelo, in vzorcev, odvzetih zaradi izbruha okužbe s hrano pri ljudeh, najpozneje v 24 urah po prejemu vzorcev.

(2) Laboratoriji, ki pošiljajo izolate v serotipizacijo v NRL, morajo izolate poslati najpozneje naslednji delovni dan po prejemu le-teh. NRL mora s serotipizacijo pričeti in poslati pisne rezultate o opravljeni preiskavi po telefaksu ali elektronski pošti najpozneje naslednji delovni dan po prejemu izolata oziroma končani preiskavi.

(3) Po končani preiskavi mora laboratorij iz prvega odstavka 8. člena tega pravilnika poslati nosilcu dejavnosti poročilo o preiskavi, ki mora vsebovati naslednje podatke:

- osebno ime in naslov oziroma firmo in sedež nosilca dejavnosti;
- ime in naslov gospodarstva ali valilnice, kjer so bili vzorci odvzeti;
- registrsko številko oziroma oznako hleva, v katerem so bili vzorci odvzeti oziroma v katerem se nahaja vzorčena jata v primeru vzorčenja v valilnici; registrska številka oziroma oznaka hleva ni potrebna, če je na gospodarstvu samo en hlev);
- oznako oziroma identifikacijo jate;
- datum prejema vzorca in datum pričetka preiskave;
- opis vzorca (brisi obutve, jajčne lupine, feces ipd.);
- rezultat preiskave in datum zaključka preiskave;
- osebno ime in podpis odgovorne osebe.

(4) Če laboratorij iz prvega odstavka 8. člena in 9. člena tega pravilnika ugotovi serovare *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium*, v matičnih jatah puranov ali v jatah pitovnih puranov, mora poslati poročilo o rezultatih preiskav najpozneje naslednji delovni dan po prejemu poročila o opravljeni preiskavi iz prejšnjega odstavka po elektronski pošti ali telefaksu na OU VURS, ki je pristojen za nadzor gospodarstva, kjer se nahaja jata.

(5) Če laboratorij iz prvega odstavka 8. člena tega pravilnika po zaključeni determinaciji ugotovi serovare salmonel, ki niso navedeni v prejšnjem odstavku, mora poslati poročilo o rezultatih preiskav najpozneje v treh delovnih dneh po elektronski pošti ali telefaksu na OU VURS, ki je pristojen za nadzor gospodarstva, kjer se nahaja jata.

(6) Laboratoriji iz prvega odstavka 8. člena tega pravilnika morajo vsaj enkrat mesečno za pretekli mesec poslati fotokopije poročil o preiskavi vzorcev nosilcev dejavnosti skupaj z obrazcem iz Priloge 2 ali Priloge 3, ki sta sestavni del tega pravilnika, na glavni urad VURS.

II. MONITORING IN UKREPI V MATIČNIH JATAH PURANOV

11. člen (vzorčenje nosilcev dejavnosti v matičnih jatah)

(1) Vzorčenje za namen spremljanja mora nosilec dejavnosti izvajati v vseh matičnih jatah puranov na način, določen v Prilogi 1, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Nosilec dejavnosti valilnice, kjer se valijo uvožena valilna jajca oziroma valilna jajca iz drugih držav članic Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), mora v lasten načrt monitoringa in nadzora vključiti tudi program vzorčenja za uvožena valilna jajca oziroma valilna jajca iz drugih držav članic EU.

(3) Pri odvzemu vzorcev mora nosilec dejavnosti izpolniti:

- pri vzorčenju v valilnici: obrazec iz Priloge 2 tega pravilnika;
- pri vzorčenju na gospodarstvu: obrazec iz Priloge 3 tega pravilnika.

(4) Vzorce mora nosilec dejavnosti dostaviti v laboratorij iz prvega odstavka 8. člena tega pravilnika skupaj z izpolnjenim obrazcem iz prejšnjega odstavka. Vzorce je treba v laboratorij dostaviti takoj po odvzemu oziroma najpozneje v 24 urah. Do odpreme v laboratorij je potrebno vzorce hraniti na hladnem, na temperaturi med 0 °C in 8 °C.

12. člen **(uradno vzorčenje v matičnih jatah)**

(1) Uradno vzorčenje iz prve alineje točke 1.(b)(iii) Priloge Uredbe 584/2008/ES se opravi na gospodarstvu. Za preiskavo se vzorce obuval združi v dva zbirna vzorca.

(2) Pri uradnem vzorčenju iz druge alineje točke 1.(b)(iii) Priloge Uredbe 584/2008/ES in uradnem vzorčenju v sumljivi matični jati, se preiskava vzorcev opravi ločeno za vsak vzorec posebej.

(3) O odvzemu uradnih vzorcev se sestavi zapisnik. Zapisnik mora vsebovati naslednje podatke:

- iz I., II. in III. točke Priloge 2 oziroma Priloge 3 tega pravilnika;
- identifikacijsko številko embalaže za pečatenje uradnega vzorca pri uradnem potrditvenem vzorčenju;
- vrsto preiskave, ki jo mora laboratorij opraviti (vključno s serotipizacijo serovara salmonel);
- imenovani laboratorij, kamor se vzorec pošlje.

(4) Pri uradnem vzorčenju v sumljivi jati zaradi potrditve okužbe s salmonelo mora uradni veterinar, ki je opravil vzorčenje, na spremni dokument, s katerim vzorce pošlje v laboratorij, navesti, da je treba s preiskavo pričeti najpozneje v 24 urah po prejemu vzorcev.

(5) Vzorce je treba v laboratorij dostaviti takoj po odvzemu oziroma najpozneje v 24 urah. Do odpreme v laboratorij je potrebno vzorce hraniti na hladnem, na temperaturi med 0°C in 8°C.

(6) Uradni veterinar mora o rezultatih preiskav uradnih vzorcev seznaniti nosilca dejavnosti s kopijo poročila o preiskavi.

13. člen **(ukrepi uradnega nadzora v primeru sumljivih matičnih jat)**

(1) Uradni veterinar opravi uradno vzorčenje v sumljivi matični jati po prejemu obvestila iz drugega odstavka 4. člena tega pravilnika oziroma na podlagi poročila o rezultatih preiskave iz četrtega odstavka 10. člena tega pravilnika.

(2) Na sumljivem gospodarstvu mora nosilec dejavnosti zagotoviti naslednje ukrepe:

- prepoved premikov živali iz sumljive jate;
- prepoved trgovanja in prometa z jajci iz sumljive jate, razen če se z njimi ravna kot je določeno v 3. točki prvega odstavka 14. člena tega pravilnika;
- prepoved valjenja jajc iz sumljive jate v primeru ugotovitve *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium*.

(3) Uradni veterinar na sumljivem gospodarstvu opravi epizootiološko poizvedbo in odvzame vzorce krme za preiskavo na prisotnost salmonel v skladu s predpisi, ki urejajo uradni nadzor in vzorčenje krme, kadar je to smiselno zaradi ugotovitve izvora okužbe.

(4) Ne glede na določbo prve alineje drugega odstavka tega člena se lahko sumljiva jata po opravljenem uradnem potrditvenem vzorčenju odpremi v zakol v klavnico oziroma se usmrti in uniči pod pogoji iz 14. člena tega pravilnika.

(5) Ukrepi iz drugega odstavka tega člena ostanejo v veljavi dokler se prisotnost serovarov *Salmonella Enteritidis* in *Salmonella Typhimurium* uradno ne izključi na podlagi rezultatov potrditvenega uradnega vzorčenja oziroma do izvedbe ukrepov iz 14. člena tega pravilnika v primeru pozitivnih jat.

(6) Uradni veterinar lahko ukrepe iz drugega, četrtega in petega odstavka tega člena odredi tudi v primeru, ko se na sumljivem gospodarstvu izvajajo dodatna uradna vzorčenja oziroma kadar je to potrebno, da se prepreči prenos salmonel s sumljivega gospodarstva na ljudi in živali.

14. člen **(ukrepi nosilcev dejavnosti v primeru ugotovitve oziroma potrditve prisotnosti salmonel)**

(1) Po ugotovitvi oziroma potrditvi prisotnosti serovarov *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium* v matični jati mora nosilec dejavnosti v skladu z lastnim načrtom monitoringa in nadzora zaradi izvedbe ukrepov iz točke C Priloge II Uredbe 2160/2003/ES:

1. pri zakolu v klavnici:
 - ob najavi klanja in vložiti zahteve za izdajo veterinarskega spričevala, obvestiti OU VURS o datumu zakola ter imenu in naslovu klavnice, kjer bo opravljen zakol pozitivne jate, pri čemer se posebej navede, da gre za zakol jate, pozitivne na salmonelo,
 - ob izdaji veterinarskega spričevala za živo perutnino za zakol, prepeljano iz gospodarstva v klavnico, predložiti uradnemu veterinarju poročilo o rezultatu preiskave za pozitivno jato, ki se odpremlja v zakol,
 - v izjavi o prehranski varnosti živali za zakol iz pravilnika, ki ureja označevanje živali, veterinarsko spričevalo in napotnico, izjavo o prehranski varnosti, povratno informacijo ter izjavo prevoznika, navesti, da je bil pri preiskavi na salmonele ugotovljen serovar *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium*;
2. pri usmrtitvi in uničenju pozitivne jate oziroma enodnevnih puranov mora nosilec dejavnosti:
 - obvestiti OU VURS o datumu in načinu usmrtitve;
 - zagotoviti, da sta usmrtitev in uničenje izvedena v skladu s predpisi, ki urejajo zaščito živali in ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi;
3. če se jajca, znesena v pozitivni jati od dneva prepovedi iz druge alineje drugega odstavka prejšnjega člena, ki niso vložena v valilnik, odpremijo v odobreni obrat za proizvodnjo jajčnih izdelkov:
 - najpozneje en delovni dan pred odpremo jajc obvestiti OU VURS o količini jajc, namenjenih za predelavo, ter imenu in naslovu odobrenega obrata za proizvodnjo jajčnih izdelkov, kamor so jajca namenjena;
 - označiti jajca na način iz točke (b) pod D Priloge II Uredbe 2160/2003/ES ali označiti transportna pakiranja z napisom JAJCA POZITIVNE JATE;
4. po odstranitvi oziroma odpremi jate, v kateri so bile ugotovljene salmonele, se odstrani gnoj oziroma nastil v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi, in izvede temeljito čiščenje ter razkuževanje;
5. pred ponovno naselitvijo se izvede bakteriološka kontrola učinkovitosti čiščenja in razkuževanja, katere rezultat mora biti negativen na salmonelo; vzorce za kontrolo učinkovitosti čiščenja in razkuževanja lahko odvzamejo samo usposobljene osebe iz 20. člena tega pravilnika.

(2) Nosilec živilske dejavnosti klanja mora o zakolu živali iz pozitivne jate vsaj en delovni dan pred zakolom obvestiti uradnega veterinarja in zagotoviti, da se:

- zakol živali iz pozitivne jate opravi kot zadnja serija klavnega procesa v proizvodnem dnevu na način, ki omeji možnost širjenja salmonel na najmanjšo možno mero, v skladu s predpisi, ki urejajo higieno živil;
- živalski proizvodi, pridobljeni iz perutnine iz prejšnje alineje, se dajo na trg oziroma v promet le, če so bili obdelani po postopku, ki zanesljivo uniči salmonele, oziroma da se jih odstrani in uporabi v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi.

(3) Če se jajca iz pozitivne jate uporabijo za prehrano ljudi v skladu z drugim odstavkom 3. točke pod C Priloge II Uredbe 2160/2003/ES, mora nosilec živilske dejavnosti proizvodnje jajčnih izdelkov vsaj en delovni dan pred sprejemom jajc v obrat obvestiti uradnega veterinarja.

(4) Ukrepe iz 2. do 5. točke prvega odstavka tega člena mora nosilec dejavnosti zagotoviti tudi v primeru iz četrtega odstavka prejšnjega člena.

III. MONITORING IN UKREPI V JATAH PITOJNIH PURANOV

15. člen

(vzorčenje nosilcev dejavnosti v jatah pitovnih puranov)

(1) Vzorčenje za namen spremljanja mora nosilec dejavnosti izvajati v skladu s točko 1.(b)(i) in na način iz točke 2.2.2 Priloge Uredbe 584/2008/ES v vseh jatah pitovnih puranov za zakol, razen v primeru zakola manjših količin iz pravilnika, ki ureja obrate na področju živil živalskega izvora.

(2) Za izvajanje drugega odstavka točke 2.2.2 Priloge Uredbe 584/2008/ES se kot primerna tehnika vzorčenja šteje odvzem dveh vzorcev po 150 g svežega fecesa, ki se odvzame iz 60 različnih mest v objektu, kjer se zadržujejo živali. Za preiskavo se lahko vzorca fecesa združita v en zbirni vzorec.

(3) Rezultate preiskav vzorcev iz prvega ali drugega odstavka tega člena mora nosilec dejavnosti predložiti uradnemu veterinarju ob izdaji veterinarskega spričevala za živo perutnino za zakol, prepeljano iz gospodarstva v klavnico.

(4) Pri odvzemu vzorcev nosilec dejavnosti izpolni obrazec iz Priloge 3 tega pravilnika.

(5) Vzorce mora nosilec dejavnosti dostaviti v laboratorij iz prvega odstavka 8. člena tega pravilnika skupaj z izpolnjenim obrazcem iz prejšnjega odstavka. Vzorce je treba v laboratorij dostaviti takoj po odvzemu oziroma najpozneje v 24 urah. Do odpreme v laboratorij je potrebno vzorce hraniti na hladnem, na temperaturi med 0 °C in 8 °C.

16. člen

(uradno vzorčenje v jatah pitovnih puranov)

(1) Vzorca obuval oziroma vzorca svežega fecesa za preiskavo se združi v en zbirni vzorec, če se uradno vzorčenje opravi v okviru rutinskega uradnega vzorčenja na 10% gospodarstvih z najmanj 500 pitovnimi purani iz tretje alineje točke 1.(b)(iii) Priloge Uredbe 584/2008/ES.

(2) Za izvedbo uradnega vzorčenja jat pitovnih puranov iz osmega odstavka točke 2.2.2 Priloge Uredbe 584/2008/ES se za odkrivanje prisotnosti protimikrobnih snovi odvzame naključni vzorec trupel najmanj petih živali iz hleva, kjer so se živali zadrževale.

(3) Glede zapisnika, ravnanja z vzorci po odvzemu in obveščanja nosilcev dejavnosti se uporabljajo določbe tretjega do šestega odstavka 12. člena tega pravilnika.

17. člen

(ukrepi nosilca dejavnosti v primeru ugotovitve prisotnosti salmonel)

(1) Po ugotovitvi prisotnosti serovarov *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium* v jatah pitovnih puranov mora nosilec dejavnosti v skladu z lastnim načrtom monitoringa in nadzora za izvedbo ukrepov iz točke E Priloge II Uredbe 2160/2003/ES zagotoviti, da:

- nobena žival iz jate, v kateri so bile ugotovljene salmonele, ne zapusti gospodarstva, razen v primeru zakola v odobreni klavnici;
- pri zakolu v odobreni klavnici ob najavi klanja in vložitvi zahteve za izdajo veterinarskega spričevala, obvesti OU VURS o datumu zakola ter imenu in naslovu klavnice, kjer bo opravljen zakol pozitivne jate, pri čemer se posebej navede, da gre za zakol jate, pozitivne na salmonelo;
- ob izdaji veterinarskega spričevala za živo perutnino za zakol, prepeljano iz gospodarstva v klavnico, predloži uradnemu veterinarju poročilo o rezultatu preiskave za pozitivno jato, ki se odpremlja v zakol;
- v izjavi o prehranski varnosti živali za zakol iz pravilnika, ki ureja označevanje živali, veterinarsko spričevalo in napotnico, izjavo o prehranski varnosti, povratno informacijo ter izjavo prevoznika, navesti, da je bil pri preiskavi na salmonele ugotovljen serovar *Salmonella Enteritidis* oziroma *Salmonella Typhimurium*;
- se po odpremi jate, v kateri so bile ugotovljene salmonele, odstrani gnoj oziroma nastil v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi, in izvede temeljito čiščenje ter razkuževanje;
- se pred ponovno naselitvijo izvede bakteriološka kontrola učinkovitosti čiščenja in razkuževanja, katere rezultat mora biti negativen na salmonelo; vzorce za kontrolo učinkovitosti čiščenja in razkuževanja lahko odvzamejo samo usposobljene osebe iz 20. člena tega pravilnika.

(2) Nosilec živilske dejavnosti klanja mora o zakolu živali iz pozitivne jate vsaj en delovni dan pred zakolom obvestiti uradnega veterinarja in zagotoviti, da se:

- zakol živali iz pozitivne jate opravi kot zadnja serija klavnega procesa v proizvodnem dnevu na način, ki omeji možnost širjenja salmonel na najmanjšo možno mero, v skladu s predpisi, ki urejajo higieno živil;
- živalski proizvodi, pridobljeni iz perutnine iz prejšnje alineje, se dajo na trg oziroma v promet le, če so bili obdelani po postopku, ki zanesljivo uniči salmonele, oziroma da se jih odstrani in uporabi v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi.

(3) Če se ugotovijo serovari salmonel, ki niso navedeni v prvem odstavku tega člena, mora nosilec dejavnosti po izločitvi jate izvesti temeljito čiščenje in razkuževanje ter druge ukrepe, določene v lastnem načrtu monitoringa in nadzora.

(4) V sumljivih jatah pitovnih puranov uradni veterinar odredi ukrepe iz prve in druge alineje prvega odstavka ter drugega odstavka tega člena.

18. člen

(ukrepi v matičnih jatah puranov in jatah pitovnih puranov v primeru ugotovitve protimikrobnih snovi)

(1) Kadar se v jati, pri kateri protimikrobna sredstva niso bila uporabljena z namenom nadzora salmonel v skladu z Uredbo 1177/2006/ES, ugotovi prisotnost protimikrobnih snovi in je bila uporaba protimikrobnih sredstev v času uradnega vzorčenja evidentirana v dnevniku veterinarskih posegov, uradni veterinar odredi za jato naslednje ukrepe:

- prepoved prometa in trgovanja z živalmi in jajci, razen v primeru izvedbe ukrepov iz petega odstavka tega člena;
- prepoved valjenja jajc.

(2) Ukrepi iz prejšnjega odstavka veljajo, dokler se protimikrobnih sredstev ne odkrije več in ni odkrita prisotnost salmonel.

(3) V jati iz prvega odstavka tega člena mora uradni veterinar opraviti ponovno vzorčenje na prisotnost salmonel in prisotnost protimikrobnih sredstev glede na določeno karenčno dobo uporabljenega sredstva. Vzorčenje jate se ponavlja, dokler se protimikrobnih sredstev ne odkrije več.

(4) Vzorčenje iz prejšnjega odstavka se opravi na naslednji način:

- v matičnih jatah puranov na način iz točke 2.2.1 priloge Uredbe 584/2008/ES;
- v jatah pitovnih puranov na način iz točke 2.2.2 priloge Uredbe 584/2008/ES;
- za odkrivanje prisotnosti protimikrobnih snovi se v matičnih jatah puranov odvzame 12 jajc, v jatah pitovnih puranov pa naključni vzorec trupel najmanj petih živali iz hleva, kjer so se živali zadrževale.

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka vzorčenja ni potrebno opraviti oziroma ponoviti, če se nosilec dejavnosti odloči, da se jata in jajca, pridobljena iz te jate, uničijo pod uradnim veterinarskim nadzorom, pri čemer morata biti usmrtimev in uničenje izvedena v skladu s predpisi, ki urejajo zaščito živali in ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi.

IV. UKREPI V PRIMERU IZBRUHA OKUŽBE PRI LJUDEH

19. člen

(ukrepi uradnega nadzora v primeru izbruha okužbe z živili pri ljudeh)

(1) Če pristojna zdravstvena služba obvesti veterinarsko službo o pojavu izbruha salmoneloze pri ljudeh in je izbruh vezan ali verjetno vezan na živila, ki izvirajo iz jat perutnine oziroma je ugotovljena epidemiološka povezava med živilom ali jato in izbruhom okužbe pri ljudeh, lahko uradni veterinar:

- z namenom ugotoviti vir okužbe opravi uradno vzorčenje v jati oziroma na gospodarstvu, iz katerega izvira jata, od katere so bila pridobljena kontaminirana ali potencialno kontaminirana živila;
- do pridobitve rezultatov uradnega vzorčenja odredi izvedbo ukrepov, ki veljajo za sumljivo jato, kadar je to potrebno zaradi varovanja zdravja ljudi.

(2) Uradno vzorčenje iz prve alineje prejšnjega odstavka se opravi na način, določen v prvem odstavku točke 2.2.2. priloge Uredbe 584/2008/ES, v primerih iz drugega odstavka točke 2.2.2. pa na način iz drugega odstavka 15. člena tega pravilnika. Preiskava se opravi ločeno za vsak vzorec posebej.

20. člen
(odvzem vzorcev in usposabljanje)

(1) Za izvajanje sedmega odstavka točke 2.2.2 Priloge Uredbe 584/2008/ES morajo nosilci dejavnosti zagotoviti, da odvzem vzorcev iz druge alineje prvega odstavka 4. člena tega pravilnika opravljajo osebe, ki so opravile usposabljanje v trajanju najmanj treh šolskih ur in to dokazujejo s potrdilom iz tretjega odstavka tega člena.

(2) Usposabljanje se organizira po programu, ki ga potrdi VURS. Program mora obsegati vsaj naslednje vsebine:

- sheme spremljanja za posamezno vrsto perutnine;
- protokol in tehnike vzorčenja;
- način transporta vzorcev in spremna dokumentacija.

(3) Organizator usposabljanja po opravljenem usposabljanju udeležencem izda potrdila o usposabljanju in vodi evidenco o opravljenih usposabljanjih.

(4) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena usposabljanja ni potrebno opraviti veterinarjem veterinarskih organizacij, veterinarskim tehnikom, ki so v veterinarski organizaciji pod nadzorom veterinarja opravili interno usposabljanje iz vsebin iz drugega odstavka tega člena, in nosilcu dejavnosti za vzorčenje na lastnem gospodarstvu, če je po izobrazbi doktor veterinarske medicine.

(5) Veterinarska organizacija mora za izvedbo usposabljanj iz tega člena pripraviti program usposabljanja in hraniti evidence o opravljenih usposabljanjih.

V. PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

21. člen
(prehodno obdobje)

Določbe prvega odstavka 20. člena tega pravilnika se začnejo uporabljati 1. julija 2011.

22. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-31/2009
Ljubljana, dne 19. marca 2010
EVA 2009-2311-0016

dr. Milan Pogačnik
Minister
za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

[Priloga 1: Vzorčenje v matičnih jatah puranov](#)

[Priloga 2: Obrazec za vzorčenje v valilnici](#)

[Priloga 3: Obrazec za vzorčenje na gospodarstvu](#)

[Priloga 4: Priloga k veterinarskemu spričevalu](#)